

Сьогодні
21.09.

Народна обрядова пісня, її різновиди. Веснянки. «Ой кувала зозуленька», «Ой весна, весна – днем красна»

Мета: ознайомити з історією виникнення обрядової пісні, її різновидами; розрізняти особливості народних пісень відповідно до їх жанрово-родової належності та стильових ознак; вчити відтворювати зміст почутих пісень, визначати жанровий різновид пісні, її тему, характеризувати ліричного героя, його настрій, вдачу, пояснювати символічне значення певних елементів у ліричному творі; познайомити із поняттями: анафора, рефрен, знаходити їх у веснянках; формулювати висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу пісень; розвивати навички читання народних пісень відповідно до особливостей інтонації; толерантно реагувати, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлювати власне ставлення до почутого.

Слухай вчителя уважно
І вели себе поважно.
Що змілі всі зробити
Та все добре зрозуміти.

Ні вгол не гукайте.
Завжди рук' піднімайте.
Там, де шум і крик буває,
Працездатності немає.

Сьогодні
21.09.

Повідомлення теми уроку

Про що ви дізнаєтеся сьогодні на
уроці ?

- ✓ Що таке народна пісня.
повтори й анафора?
- ✓ Навіщо наш предки і давнину
топили опудало зими і річч ?
 - ✓ Хто такі Шум?

Сьогодні
21.09.

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

Сьогодні
21.09.

Актуалізація опорних знань

Українські: пісня – це геніальна
поетична: біографія українського
народу.

Олександр Довженко

Як ви розмістите слова
О Довженко взято з епіграми до
цієї теми?

Сьогодні
21.09.

Робота із
підручником
«Українська
література»
с. 31-34.

Сьогодні
21.09.

Опрацювання статті на с. 22-23. «Роль і місце пісні в житті українського народу»

Пісня здавна супроводжувала український народ як у приватному житті, так і під час роботи. Коли народжувалася в сім'ї дитина, хтось одружувався, коли збирали врожай — українці завжди співали. У пісні поезія поєднується музикою слово — ритмом.

А і справді ви живете у світі де співіснує безліч ритмів : клепання коси, тупіт копит, дзюрчання молока у відрі, хлюпання морських хвиль, перестук колі поїзда цокання годинник ...

Сьогодні
21.09.

Колективна робота

Цей ритм ні мі ні позначитися ні народних піснях.
найдавніші з яких сягають дохристиянських часів,
коли наші пращури ще були язичниками —
поклонялися багатьом богам (Перунові — бог грому
й блискавки. Дажбогові — богу сонця, Велесові —
бог достатку).

Яким кольором позначено дохристиянську добу на
часовій шкалі? Нагадаємо: київський князь
Володимир хрестив нашу землю 988 р. — понад тисячу
років тому.

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

НЕПРАВИЛЬНИЙ твердження

А) у нашому житті, у піснях живуть різні ритми :

Б) народні пісні — музично-поетичний жанр фольклору :

В) перші пісні створені після запровадження християнства :

Г) наші пращурів співали пісні в приватному житті під час роботи.

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

НЕПРАВИЛЬНИЙ твердження

А) у нашому житті, у піснях живуть різні ритми :

Б) народна пісня — музично-поетичний жанр фольклору ;

В) перші пісні створено після запровадження християнства;

Г) наші пращурів співали пісні у приватному житті під час роботи.

Сьогодні
21.09.

«Виникнення народних пісень»

Хтось, наділений талантом, створював пісню, яка подобалася багатьом людям. Вони її співали, щось додаючи й змінюючи. Пісні поширювалися по всій Україні і дійшли до нас. Учені налічують по двадцять і навіть сорок варіантів тієї самої пісні. Тобто в різних регіонах вона має свої особливості: частково відрізняється словами, манерами виконання та кількістю куплетів.

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

З сказаного про виникнення народних пісень
можна зробити висновок що їхньою яскравою
ознакою є

А мелодійність :

Б ритмічність :

В варіантність

Г давність.

Сьогодні
21.09.

Опрацювання статті на с. 5. «Виникнення народних пісень»

Імені авторів народних пісень не збереглися вони залишилися в віках. Отже, фольклорним творам властива анонімність. Звичайно ж, первинний варіант пісні й той, який дійшов до нашого часу, можуть суттєво відрізнятися, адже самі художні твори протягом віків зазнали змін. Співаючи пісні, народ щось додавав до них, замінював якісь слова, тому автором народної пісні (колектив людей). Але бувають і винятки: популярним в народі пісням «Засвіт встали козаченьки» й «Ой, не ходи, Грицю, та припишуть авторства Марус Чурай, яка жила в місті Полтаві в XVI ст.

НЕПРАВИЛЬНИМ твердження

А народним пісням властиві анонімність :

Б автором народних пісень колективні люди :

В) деяким народним пісням приписують ім'я конкретного автора :

Г) первинний і кінцевий варіанти народної пісні зазвичай однакові

Сьогодні
21.09.

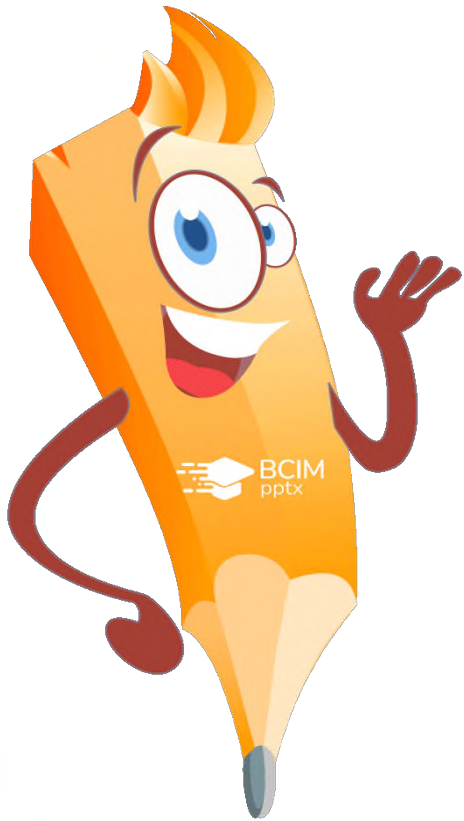
Поміркуйте

Сформулюйте власне визначення поняття «народна пісня» скориставшись ключовими словами Запишіть його в зошит.

Ключові слова віршовані твори як співають ;
варіантність анонімність колективність.

Народна пісня - це ...

Коли приходилі весна пробуджувалася земля від зимового сну наставав час для першої обранки й сівби. Тож люди намагалися задобрити весну величальними піснями на її честь. адже від неї залежав майбутній урожай. Так народилися веснянки. У т далекий час коли виник цей жанр пісень люди сприймали прихід весни як боротьбу двох сил — холоду та тепла. Щоб допомогти весні подолати зиму. вони топили в річці солом'яне опудало зими або спалювали його, носили зображення сонця і водили хороводи.

Сьогодні
21.09.

Опрацювання статті «Народна обрядова пісня»

Веснянки (гаївки) — закличні пісні. Ними закликають весну, прославляють її прихід та оспівують . воскреслу . природу . висловлюючи сподівання на добрий врожай Також веснянки про кохання адже після зими краса розквітло природи пробуджу . молоді ніжні почуття.

Улітку кипіла праця на ниві жінки збирали врожай. Ці дії люди супроводжували піснями . їх називають **жнивнярськими** ! ними величали вправних жниш перший сніг проорокували добрий врожай чи прославляли господаря.

Коли наставали найкоротші літні ночі приходило свято Купайла (Івана Купала). Звідусіль — з лісів, гаїв, берегів річок — лунали купальські пісні.

Узимку найпопулярнішими були шелівки. Їх виконували перед Новим роком і Шеліві вечір. У цих піснях величали господаря та його родину, бажали добробуту, приплоду худоб, багатого врожаю і наступного року.

У колядках шанувували нове сонце, а також народження Ісуса Христа.

Сьогодні
21.09.

Поміркуйте

Як пісн називають обрядовими
або календарні обрядовим).

Сформулюйте правило.

Використовуючі ключові слова.

Запишіть його в зошит .

Ключові слова : виконуват . під час
обряду згідно календарем.

Обрядовими називають пісні, які

Сьогодні
21.09.

Запал ятай

Пісн розрізняють за циклами : огляду
на порі року коли виконували обряди.

Народні обрядові пісні

Зимовий
цикл

Колядки

Щедрівки

Весняний
цикл

Веснянки
(гаївки)

Літній цикл

русальні

купальські

жниварські

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

У тексті про народну обрядову пісню НЕ
згадані про

А колядки :

Б ювсальні пісні

В веснянки :

Г купальські пісні.

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

Де зимового циклу належать пісні

А жниварські :

Б купальські :

В шедрівки

Г русальні.

Сьогодні
21.09.

Читання статті «Художні засоби»

Повтор (рефрен) – повторення слів, фраз віршових рядків або строки з метою звернути на них особливу увагу читачів, слухачів або надати мелодійності та ритмічності художньому твору.

Добрий вечір тобі пане господарю,

Радуйся!

Ой радуйся земле Си Божий народився !

Застеляйть столі всі килимами.

Радуйся!

Ой радуйся земле Си Божий народився !

Анафора – однакові початки віршових рядків для підкреслення важливого за змістом слова. Цей художній засіб додає твору виразності й емоційності.

Ой ти рости ти бе кореня.

Ой ти біжи ти бе повода.

Ой що цвіти ти бе цвітоcho ?

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

Прочитай рядки.

Ні Купалі огонь не гасить .

Нехай відьми не пені брешуть :

Нехай брешуть нехай знають ,

Нехай молоко не одбирають.

! пісн використано

А анафор :

Б гіпербол :

В порівнянн :

Г персоніфікацію.

Сьогодні
21.09.

Перевірка прочитаного

Прочитай рядки.

Ні Купалі огоні, крешуть.

Нехай відьми ні пені брешуть :

Нехай брешуть нехай знають ,

Нехай молоко ні одбирають.

! пісн використано

А) анафору:

Б гіпербол :

В порівнянн :

Г персоніфікацію.

Сьогодні
21.09.

Дослідження пісні «Ой кувала зозуленька»

Ой кувала зозуленька

І ліс на горі.

Шануй мене, мій
миленький.

Я ластівку і стрісі.

Як не буде шанувати —

Не буде ми мати.

Бо я тоб не наймичка,

Що і пол орати.

Бо я ж тоб не наймичка,

Але ж і газдиня.

Куди піде, звідти прийдеш

Хата не пустиня.

Ой кувала зозуленька

І поле і полі.

Краще мати жінку гарну,

Ніж сті моргати поля.

Бо і пол наробиш.

Врожан не буде.

А я маю фajn жінку —

Піде між люди.

Сьогодні
21.09.

До речі

Зовня в фольклорних творах може

символізуват :

світ влітств ;

весні :

тур з минули :

страждання, нерозважливі мает :

роки життя (довгі ві або смерть).

Саме ця пташка першою летить в вирій та
останньою звідти прилітає. бо в неї
зберігаються ключі від теплих країв.

Сьогодні
21.09.

План дослідження

Жанровий різновид пісні «Ой кувала
зозуленька».

Тема (величання весни чи кохання,
родинні стосунки).

Характеристика ліричної героїні (настрій,
вдача).

Символічні значення зозул у творі.

Визначення художніх засобів (повторення
слов, пестливими суфіксами).

Сьогодні
21.09.

Робота в групі

Уявіть, що ви познайомилися з ровесниками з Іюландії. Вони в захваті від ритмів пісні «Шум». Як український гурт G! A» прославив на співочому конкурсі «Євробачення» в 2021 р. Вас попросили розповісти, про що ця пісня.

Підготуйте розповідь про веснянку «Шум» та переглянувши виступ гурту G! A» на Євробаченні.

Сьогодні
21.09.

Пісня «Шум» українського гурту G A»

Відскануйте QR код або
натисніть на коло!

Сьогодні
21.09.

Закріплення вивченого

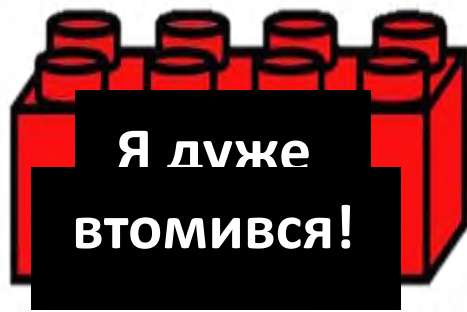

- ✓ Як виникали обрядові пісні? Уявіть, що ви перенеслися машиною часу в далеке дохристиянське минуле й стали свідком народження колядки або купальської пісні. Опишіть «побачене». _____
- ✓ Чому, на вашу думку, наш народ зберігає давні народні пісні, передаючи їх новим поколінням? _____
- ✓ Як українські традиції та обряди ви знаєте? Опишіть один (одну) з них. _____

Сьогодні
21.09.

Рефлексія. Оберіть відповідну цеглинку LEGO

Цеглинку лего підійміть, зустріч нашу оцініть.

Сьогодні
20.09.2023

Пояснення домашнього завдання

Повторити с.2! 30

Читати переказувати
с.3! 34

